

Karta (syllabus) modułu/przedmiotu PEDAGOGIKA

studia pierwszego stopnia/profil ogólnoakademicki

Przedmiot:	Pedagogika specjalna Special education	
Rok: II	Semestr: III	
Rodzaje zajęć i liczba godzin:	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Wykład	15	
Ćwiczenia	15	
Liczba punktów ECTS:	3	

Cel przedmiotu	
C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami teoretycznymi pedagogiki specjalnej
C2	Wprowadzenie w praktyczne zagadnienia kształcenia i wychowania jednostek z odchyleniami od normy
C3	Zachęcenie do czynnej działalności na rzecz osób niepełnosprawnych oraz wdrożenie do gotowości udzielania im fachowej pomocy pedagogicznej.

Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji	
1	Znajomość zagadnień z zakresu pedagogiki ogólnej i psychologii rozwojowej

Efekty kształcenia	
W zakresie wiedzy:	
EK1	Zna elementarną terminologię używaną w pedagogice specjalnej i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie dyscyplin pokrewnych
EK2	Ma elementarną wiedzę o miejscu pedagogiki specjalnej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk
EK3	Ma uporządkowaną wiedzę na temat wychowania i kształcenia jednostek o specjalnych potrzebach edukacyjnych w aspekcie filozoficznym, społeczno-kulturowym oraz historycznym, zna poszczególne kategorie wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych
W zakresie umiejętności:	
EK1	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii
EK2	Potrafi w sposób klarowny i spójny wypowiadać się w mowie i piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień z zakresu pedagogiki specjalnej; z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin
W zakresie kompetencji społecznych:	
EK1	Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej
EK2	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne

Treści programowe przedmiotu		
Forma zajęć – wykłady		
	Treści programowe	Liczba godzin
W1	Przedmiot, zakres, cele i zadania pedagogiki specjalnej. Terminologia pedagogiki specjalnej. Działy szczegółowe pedagogiki specjalnej.	3
W2	Problematyka pedagogiki specjalnej w aspekcie historycznym. Współczesne tendencje rozwojowe pedagogiki specjalnej.	2
W3	Podstawy teoretyczne wychowania i kształcenia specjalnego (rewalidacja, ortodydaktyka, metodyka oddziaływań interwencyjnych).	2
W4	Edukacja integracyjna i włączająca. Diagnoza i orzecznictwo w zakresie kształcenia specjalnego.	2
W5	Wybrane zagadnienia z pedagogiki osób z trudnościami w uczeniu się.	1
W6	Wybrane zagadnienia z surdopedagogiki.	1
W7	Wybrane zagadnienia z tyflopädagogiki.	1
W8	Wybrane zagadnienie z pedagogiki resocjalizacyjnej.	1
W9	Wybrane zagadnienie z pedagogiki leczniczej.	1
W10	Wybrane zagadnienia z pedagogiki osób niepełnosprawnych intelektualnie.	1
	Suma godzin:	15

Forma zajęć – ćwiczenia		
	Treści programowe	Liczba godzin
ĆW1	Wprowadzenie do oligofrenopedagogiki (pojęcie upośledzenia umysłowego, stopnie, charakterystyka lekko upośledzonych umysłowo)	2
ĆW2	Wprowadzenie do tyflopädagogiki (pojęcia: niewidzący, niewidomy, ociemniały, rozwój osób z wadą wzroku)	2
ĆW3	Wprowadzenie do surdopedagogiki (pojęcia: nie słyszący, słabo słyszący, uwarunkowania rozwoju osób z wadą słuchu, typologie wad słuchu)	2
ĆW4	Podstawy pedagogiki terapeutycznej (pojęcie: choroba przewlekła, niepełnosprawność ruchowa, uwarunkowania rozwoju dzieci dotkniętych niepełnosprawnością ruchową i przewlekłą chorobą, charakterystyka wybranych chorób)	2
ĆW5	Pojęcie upośledzenia sprzężonego	2
ĆW6	Pojęcie trudności w uczeniu się.	2
ĆW7	Uczeń zdolny (charakterystyka rozwojowa).	2
ĆW8	Uczeń niedostosowany społecznie	1
Suma godzin:		15

Metody i środki dydaktyczne	
M1	Wykład połączony z prezentacją multimedialną
M2	Dyskusja
SD1	Zestaw komputerowy, prezentacje multimedialne, film dydaktyczny

Sposoby oceniania	
Ocenianie kształtujące	
F1	Dyskusje na zajęciach
F2	Przygotowanie do zajęć
F3	Aktywność na zajęciach
Ocenianie podsumowujące	
P1	Test zaliczeniowy
P2	Referat przygotowany przez studenta

Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na realizowanie aktywności
(Godziny kontaktowe z wykładowcą, realizowane w formie zajęć dydaktycznych – łączna liczba godzin w semestrze)	30
(Godziny kontaktowe z wykładowcą realizowane w formie np. konsultacji – łączna liczba godzin w semestrze)	10
(Przygotowanie się do zajęć – łączna liczba godzin w semestrze)	30
Przygotowanie się do testu.	20
Suma	90
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	3

Literatura podstawowa	
1	Emos P. G., Andersen L. M., <i>Dzieci z zaburzeniami integracji sensorycznej. Zaburzenia rozwojowo-sensoryczne oraz edukacyjne występujące w ramach autyzmu, ADHD, trudności szkolnych oraz zaburzeń dwubiegunowych</i> , Warszawa 2007.
2	Fairbairn G., Fairbairn S. (red.), <i>Integracja dzieci o specjalnych potrzebach: wybrane zagadnienia etyczne</i> , Warszawa 2000.
3	O'Regan F., <i>Jak pracować z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych</i> , Warszawa 2005.
4	O'Regan Fintan J., <i>ADHD</i> Warszawa 2005.
5	Smith D.D., <i>Pedagogika specjalna: podręcznik akademicki</i> , Warszawa 2009, t. 1 i 2.
6	Werning R., Lütje-Klose B., <i>Pedagogika trudności w uczeniu się</i> , Gdańsk 2009.
Literatura uzupełniająca	
1	Chodkowska M. (red.), <i>Pedagogika specjalna wobec potrzeb teraźniejszości i wyzwań przyszłości</i> ,

	Lublin 1998.
2	Chodkowska M., Byra S., Kazanowski Z., Osik-Chudowolska D., Parchomiuk M., Szabała B., <i>Stereotypy niepełnosprawności</i> , Lublin 2010.
3	Chodkowska M., Osik-Chudowolska D., <i>Osoba z upośledzeniem umysłowym w realiach współczesnego świata</i> , Kraków 2011.
4	Doroszewska J., <i>Pedagogika specjalna</i> (T. I, II), Warszawa 1981.
5	Dykcik W. (red.), <i>Pedagogika specjalna</i> , Poznań 2001.
6	Pielecki A. (red.), <i>Problemy pedagogiki specjalnej w okresie przemian społecznych</i> , Lublin 2002.
7	Sękowska Z., <i>Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej</i> , Warszawa 2001.
8	Vasek S., Stanowski A., <i>Zarys pedagogiki specjalnej</i> , Katowice 2006.
9	Wyczesany J., <i>Pedagogika upośledzonych umysłowo</i> , Kraków 2011.

Macierz efektów kształcenia										
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu kształcenia do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)	Stopień w jakim efekty kształcenia związane są z przedmiotem	Odniesienie danego efektu do efektów specjalnościowych	Stopień w jakim efekty kształcenia związane są z przedmiotem	Odniesienie danego efektu do efektów nauczycielskich	Stopień w jakim efekty kształcenia związane są z przedmiotem	Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody i środki dydaktyczne	Sposoby oceniania
EKW1	K_W01	++			N_W04	+	C1	W1,W2, ĆW1-8	M1, SD1	F1,F2,F3, P1
EKW2	K_W02	++			N_W03	+	C1	W1, W2, W3, ĆW1-8	M1, SD1	P1
EKW3	K_W09	++			N_W09	++	C2,C3	W4,W5,W6, W7,W8, W9,W10, ĆW1-8	M1, M2, SD1	F1,F2,F3, P1,P2
EKU1	K_U04	++			N_U04	++	C2,C3	W1-W10, ĆW1-8	M1, M2, SD1	F1,F2,F3, P2
EKU2	K_U06	++			N_U18	+	C1,C2,C3	W1-W10, ĆW1-8	M2	F1, F2, F3, P2
EKK1	K_K04	++			N_K04	++	C1,C2,C3	W3, ĆW1-8	M1, M2, SD1	F1,F2,F3
EKK2	K_K08	++			N_K06	++	C1,C2,C3	W1-W10, ĆW1-8	M2	F1,F2,F3, P1, P2

Formy oceny – szczegóły	
Na ocenę 2 (ndst)	nie zna elementarnej terminologii używanej w pedagogice specjalnej i nie rozumie jej źródeł oraz zastosowania w obrębie dyscyplin pokrewnych; nie posiada elementarnej wiedzy o miejscu pedagogiki specjalnej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk, nie posiada wiedzy na temat wychowania i kształcenia jednostek o specjalnych potrzebach edukacyjnych w aspekcie filozoficznym, społeczno-kulturowym oraz historycznym, nie zna poszczególnych kategorii wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych; nie potrafi samodzielnie zdobywać wiedzy z zakresu pedagogiki specjalnej i rozwijać swoich profesjonalnych umiejętności, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii; nie potrafi wypowiadać się w mowie i piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień z zakresu pedagogiki specjalnej; z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin; nie nabył przekonania o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; nie potrafi odpowiedzialnie przygotować się do swojej pracy, projektować i wykonywać działań pedagogicznych.
Na ocenę 3 (dst)	zna wybiórczo elementarną terminologię używaną w pedagogice specjalnej, lecz nie rozumie jej źródeł oraz zastosowania w obrębie dyscyplin pokrewnych; posiada elementarną wiedzę o miejscu pedagogiki specjalnej w systemie nauk, nie potrafi jednak określić jej przedmiotowych i metodologicznych powiązań z innymi dyscyplinami nauk; posiada elementarną wiedzę na temat wychowania i kształcenia jednostek o specjalnych potrzebach edukacyjnych w

	aspekcie filozoficznym, społeczno-kulturowym oraz historycznym, nie zna jednak zna poszczególnych kategorii wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych; przy wsparciu i pod kierunkiem wykładowcy potrafi zdobywać wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii; odpowiednio ukierunkowany potrafi wypowiadać się w mowie i piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień z zakresu pedagogiki specjalnej; ma jednak trudności z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystaniem zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin; nabył przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, nie potrafi jednak samodzielnie prowadzić refleksji na tematy etyczne i dotyczące przestrzegania zasad etyki zawodowej; potrafi odpowiedzialnie, korzystając z pomocy wykładowcy, przygotować się do swojej pracy, ma jednak trudności z projektowaniem i wykonywaniem działań pedagogicznych.
Na ocenę 3+ (dst+)	zna elementarną terminologię używaną w pedagogice specjalnej, rozumie jej źródła, lecz ma problemy ze zrozumieniem jej zastosowania w obrębie dyscyplin pokrewnych; posiada elementarną wiedzę o miejscu pedagogiki specjalnej w systemie nauk, potrafi określić jej przedmiotowe lub metodologiczne powiązania z innymi dyscyplinami nauk; posiada wybiórczą wiedzę na temat wychowania i kształcenia jednostek o specjalnych potrzebach edukacyjnych w aspekcie filozoficznym, społeczno-kulturowym oraz historycznym, zna poszczególne kategorie wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych; przy niewielkim wsparciu wykładowcy potrafi zdobywać wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii; potrafi wypowiadać się w mowie i piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień z zakresu pedagogiki specjalnej; z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, ma pewne trudności z korzystaniem zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin; nabył przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, potrafi samodzielnie prowadzić refleksję na tematy etyczne, ma jednak problemy z refleksją na tematy związane z przestrzeganiem zasad etyki zawodowej; potrafi odpowiedzialnie, korzystając z pomocy wykładowcy, przygotować się do swojej pracy, projektować działania pedagogiczne, przejawia jednak trudności z ich wykonaniem.
Na ocenę 4 (db)	w sposób nieuporządkowany posiadał znajomość elementarnej terminologii używanej w pedagogice specjalnej, rozumie jej źródła, oraz zastosowanie w obrębie dyscyplin pokrewnych; posiada nieusystematyzowaną wiedzę o miejscu pedagogiki specjalnej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk; posiada nieusystematyzowaną wiedzę na temat wychowania i kształcenia jednostek o specjalnych potrzebach edukacyjnych w aspekcie filozoficznym, społeczno-kulturowym oraz historycznym, zna poszczególne kategorie wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych; odpowiednio ukierunkowany potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii; potrafi w sposób nieco nieuporządkowany wypowiadać się w mowie i piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień z zakresu pedagogiki specjalnej; z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin; w sposób dość powierzchowny wyraża przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; potrafi odpowiedzialnie przygotować się do swojej pracy, projektować i wykonywać działania pedagogiczne, w niewielkim stopniu korzystając w tym zakresie z pomocy wykładowcy
Na ocenę 4+ (db+)	zna elementarną terminologię używaną w pedagogice specjalnej, rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie dyscyplin pokrewnych; posiada elementarną wiedzę o miejscu pedagogiki specjalnej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk; posiada elementarną wiedzę na temat wychowania i kształcenia jednostek o specjalnych potrzebach edukacyjnych w aspekcie filozoficznym, społeczno-kulturowym oraz historycznym, zna poszczególne kategorie wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych; potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii; potrafi w sposób usystematyzowany wypowiadać się w mowie i piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień z zakresu pedagogiki specjalnej; z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin; nabył przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; potrafi odpowiedzialnie przygotować się do swojej pracy, projektować i wykonywać działania pedagogiczne
Na ocenę 5 (bdb)	w bardzo dobrym stopniu opanował elementarną terminologię używaną w pedagogice specjalnej, rozumie jej źródła, oraz zastosowania w obrębie dyscyplin pokrewnych; posiada szczegółową i wyczerpującą wiedzę o miejscu pedagogiki specjalnej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk; posiada szczegółową i wyczerpującą wiedzę na temat wychowania i kształcenia jednostek o specjalnych potrzebach edukacyjnych w aspekcie filozoficznym, społeczno-kulturowym oraz historycznym, zna poszczególne kategorie wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych; potrafi samodzielnie, wykazując w tym zakresie własną inicjatywę zdobywać wiedzę z zakresu pedagogiki specjalnej i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii; potrafi w sposób klarowny i spójny wypowiadać się w mowie i piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień z zakresu pedagogiki specjalnej; z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku pedagogiki, jak i innych dyscyplin; nabył głębokie przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; potrafi odpowiedzialnie i z pełnym zaangażowaniem przygotować się do swojej pracy, projektować i wykonywać działania pedagogiczne

Autor programu:	Aneta Paszkiewicz
Adres e-mail:	anetajan5@wp.pl
Jednostka organizacyjna:	Instytut Matematyki i Informatyki PWSZ w Chełmie – Katedra Pedagogiki